

DATUM: 2009-04-16
AVDELNING: Avdelningen för Penningpolitik
HANDLÄGGARE: Gunnar Blomberg, Kristian Tegbring
HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR

■ Den monetära basen – Riksbanken ändrar statistikdefinition *Nuvarande redovisning*

Statistik rörande den monetära basen har rönt ett växande intresse, bl.a. för analyser av hur centralbankernas olika typer av extraordinära åtgärder påverkar likviditeten i ekonomin. I Sverige har frågan aktualiserats genom den utlåning till bankerna som Riksbanken genomför sedan hösten 2008. Dessa transaktioner avspeglar sig på tillgångssidan i Riksbankens balansräkning. På skuldsidan uppträder de i form av bankernas inlåning och innehav av riksbankscertifikat. Den likviditetsreserv som bankerna därmed håller i Riksbanken återspeglas emellertid inte i den monetära basen som begreppet hittills definierats i Riksbankens statistikredovisning.

Riksbanken publicerar sedan år 2000 statistik över den monetära basen, se <http://www.riksbank.se/svenskstat/> delvis som följd av att detta krävdes för Sveriges deltagande i den internationella statistikstandarden, SDDS¹, som utformats av Internationella Valutafonden, IMF. När sådana uppgifter började publiceras definierade Riksbanken den monetära basen som identisk med utelöpande sedlar och mynt i Riksbankens balansräkning, vilket är liktydigt med allmänhetens och finansinstitutens innehav av sedlar och mynt. Bankernas inlåning i Riksbanken hade varit mycket marginell under en lång tid och emissioner av riksbankscertifikat hade inte förekommit sedan mitten av 1990-talet (se diagram 1). Sedan hösten 2008 har båda dessa aggregat expanderat. Det finns därför anledning att anpassa definition och rapportering av den monetära basen på ett sådant sätt att alla relevanta komponenter täcks in. Den nya definitionen ansluter också bättre till internationell praxis.

Internationella rekommendationer för begreppet monetär bas

Internationella Valutafonden diskuterar i manualen för monetär och finansiell statistik² begreppet monetär bas. Enligt IMF:s manual är den monetära basen inget penningmängdsbegrepp, utan är i stället ett mått på finansieringsbasen för penningmängden i dess olika mått. Manualen ger ingen exakt definition utan ger mer en beskrivning av hur den normalt definieras. Manualen ger således viss frihet i tillämpningen av begreppet.

I begreppet monetär bas ingår enligt IMF:s manual;

---

¹ SDDS (Special Data Dissemination Standard) tillkom 1996 och innehåller krav på vilken statistik ett land ska tillhandahålla. SDDS är den mest krävande statistikstandarden där 64 länder ingår (nov 2007).

² Monetary and Financial Statistics Manual, 2000.

1. Utelöpande sedlar och mynt. Detta motsvarar allmänhetens och finansinstitutens innehav och kan avläsas i Riksbankens balansräkning.
2. Bankernas inlåning i centralbanken. Här avses i första hand kortfristiga tillgångar i centralbanken, medan behållningar som är bundna under längre perioder normalt inte ingår. Manualen anger ingen löptidsgräns i detta avseende. Inlåning där användningen är begränsad eller villkorad ingår normalt inte heller i begreppet monetär bas enligt IMF:s manual.
3. Centralbankens skulder till andra sektorer ingår normalt, i synnerhet om sådana skulder ingår i något av de breda penningmängdsmåtten. Ett exempel på sådana skulder är de riksbankscertifikat som Riksbanken emitterat. Certifikaten kan säljas vidare till andra sektorer och Riksbanken får då en skuld till dessa.

Inom ECBS-systemet, dvs. centralbankerna inom EU, finns ingen överenskommen gemensam definition på begreppet monetär bas. ECB tillämpar dock ett mått som nära överensstämmer med IMF:s beskrivning. Den statistik över monetära basen som ECB redovisar innefattar utelöpande sedlar och mynt, motparternas reserver i Eurosystemet i form av kassakrav och kassaöverskott samt utnyttjandet av Eurosystemets inlåningsfacilitet.

Ny definition av monetär bas

Begreppet monetär bas omdefinieras nu för att bättre överensstämma med det begrepp som IMF rekommenderar och ECB använder. I begreppet ingår nu

1. Utelöpande sedlar och mynt, enligt samma definition som i dag används för den monetära basen.
2. Bankernas inlåning i Riksbanken
3. Fordringar på Riksbanken till följd av emitterade riksbankscertifikat.

Den nya definitionen innebär i praktiken att begreppet utökas med dels finjusteringar och inlåningsfaciliteten som har en löptid på en dag (över natten), dels de nuvarande riksbankscertifikaten som har en löptid på normalt en vecka. Riksbankscertifikaten bör ingå i den monetära basen oavsett vem som är innehavare, t.ex. i de fall de sålts vidare till andra sektorer.

Denna nya definition innebär, till följd av de likviditetstillskott som Riksbanken lämnat till bankerna hösten 2008, en kraftig förändring av storleken på den monetära basen. Under åren 1992-1997 kan man se en kraftig förändring, då Riksbanken dessa år emitterade riksbankscertifikat.

Se nedanstående diagram.

Diagram (1) Historisk serie över den monetära basen, i mkr

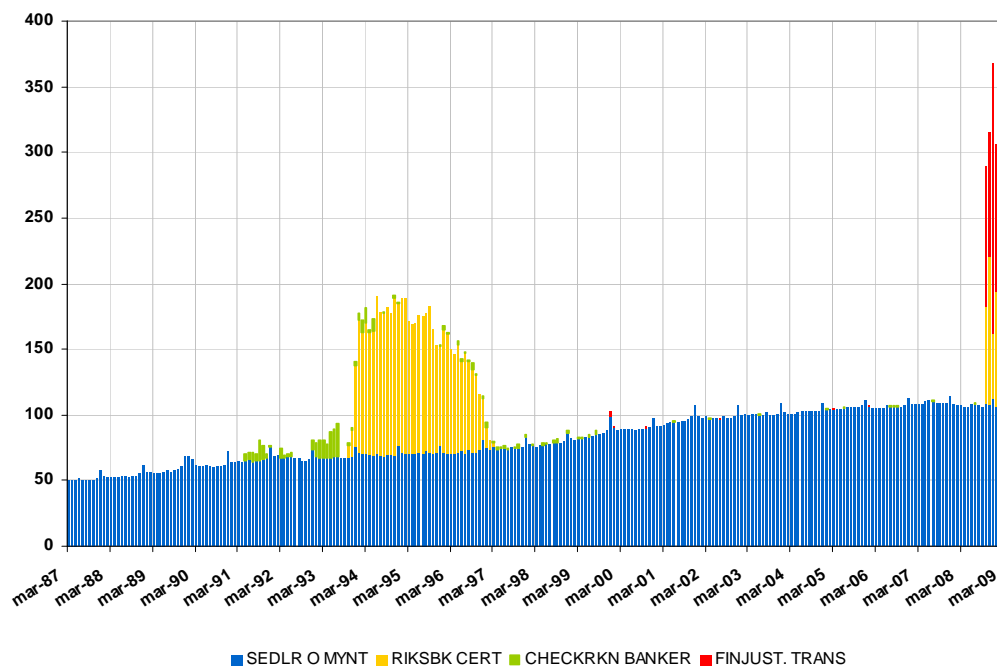
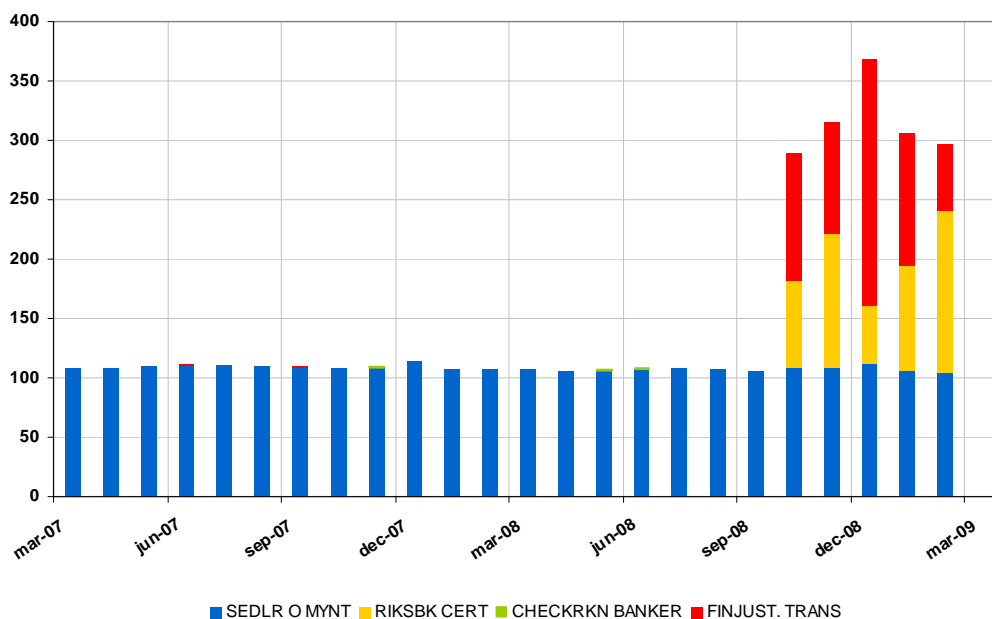

Diagram (2) Monetära basen, i mkr

Spridning av statistik över den monetära basen

Statistik över den monetära basen kommer att presenteras i SCB:s publikation för finansmarknadsstatistiken i anslutning till redovisningen av de monetära aggregaten (se www.sbc.se). Denna redovisning sker från och med den publikation som ges ut den 29/5.

I Bilaga redovisas en månadsserie för den monetära basen enligt den nya definitionen. Kontaktpersoner på Riksbanken; Kristian Tegbring och Gunnar Blomberg, tel. 08 – 787 00 00.